

УДК 739.2.071(477)Г.Полькова

DOI <https://doi.org/10.15407/nz2023.02.435>

АСПЕКТИ ТВОРЧОСТІ ГАННИ ПОЛЬКОВОЇ В ЮВЕЛІРСТВІ КОМПАНІЇ КЮД «ЛОБОРТАС»

Сергій ЛУЦЬ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7248-230x>

кандидат мистецтвознавства, старший викладач,
Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,

кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва
та реставрації творів мистецтва,
вул. Огієнка, 61, 32300, м. Кам'янець-Подільський, Україна,
e-mail: luts_s@ukr.net

Проаналізовано аспекти, що формують комплекс характерних індивідуальних прийомів та принципів художньо-конструктивного формотворення у творчості художниці-дизайнерки Ганни Полькової, що певною мірою відображає специфіку творчих процесів та особливості концепції художньої системи провідної української ювелірної компанії КюД «Лобортас», а також тенденції розвитку сучасного українського ювелірного мистецтва загалом.

Метою статті є дослідження творчості української художниці-дизайнерки Ганни Полькової, аналізуючи основні принципи та методи формотворення сучасного ювелірного мистецтва на прикладі її діяльності в компанії КюД «Лобортас».

Методологія дослідження полягає у застосуванні комплексної методології, яка формується з поєднання низки наукових методів: інтерв'ювання, структурно-типологічного, аналітико-описового, образно-стилістичного аналізу.

Встановлено, що головними чинниками успішного поступу та високих фахових результатів є оригінальна методика побудови художньо-конструктивної системи створення ювелірних предметів, де в основі є формування індивідуальних принципів роботи. Зокрема, виявлено, що завдяки специфіці дизайну, що вирізняється застосуванням аналітичних прийомів архітектурного мислення, у процесі безпосереднього створення композиції ювелірного виробу, системно та комплексно проводяться експериментально-дослідницькі методи формотворення на всіх стадіях творчого процесу.

Ключові слова: Ганна Полькова, КюД «Лобортас», українське сучасне ювелірство, дизайн, система, концепція, архітектурні принципи, методи формотворення.

Serhii LUTS

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7248-230x>

PhD in Arts,

Senior Lecturer of the Department

of Fine and Decorative Arts

and Restoration of Works of Art of the Kamianets-Podilskyi

Ivan Ohiienko National University,

61, Str. Ogiienko, 32300, Kamyanets-Podilsky, Ukraine,

e-mail: luts_s@ukr.net

ASPECTS OF HANNA POLKOVOYA'S CREATIVITY IN JEWELRY OF THE LOBORTAS COMPANY

The article examines the aspects of modern jewelry design on the example of the creative activity of the artist-designer Hanna Polkova in one of the leading Ukrainian jewelry companies Lobortas.

The aim of the work is to reveal aspects of the work of the Ukrainian artist-designer Hanna Polkova, analyzing the basic principles of design and methods of shaping modern jewelry on the example of her work at the Lobortas CJH company.

The methodology of research is to apply a complex methodology, which is formed from a combination of a number of scientific methods: interviewing, structural-typological, analytical-descriptive, imaginative-stylistic analysis.

Scientific novelty. The research analyzed the aspects that form a complex of characteristic individual techniques and principles of artistic and constructive form-making in the work of the artist-designer Hanna Polkova, which to some extent reflects the specificity of creative processes and the peculiarities of the concept of the artistic system of the leading Ukrainian jewelry company Lobortas CJH, as well as development trends of modern Ukrainian jewelry art and design in general.

Conclusions. It has been established that the main factors of successful progress and high professional results are the original methods of building an artistic and constructive system of creating jewelry items, which are based on the formation of individual principles of work. In particular, it was found that thanks to the specificity of design, which is characterized by the use of analytical techniques of architectural thinking, in the process of directly creating the composition of a jewelry product, experimental and research methods of form formation are systematically and comprehensively carried out at all stages of the creative process.

Keywords: Hanna Polkova, Lobortas CJH, Ukrainian modern jewelry, design, system, concept, architectural principles, method, shaping.

Вступ. В сучасному українському ювелірстві є ціла низка аспектів, що формують комплексну проблематику, яка відтворює архітектоніку художньо-конструктивних засад в означеній царині. Зокрема, спостерігаємо, що у процесі розвитку українського ювелірного ринку кінця ХХ — початку ХХІ ст. велике значення має ідеологія побудови художньої системи сучасного ювелірного виробництва та специфіка вирішення методології виготовлення ювелірних предметів художнього рівня, що вирізняються ексклюзивністю та сучасним креативним дизайном. Серед ювелірних компаній України, що декларують і активно впроваджують індивідуальні методи моделювання художньо-образної основи та технологічно-технічних принципів конструктивного формотворення, яскраво вирізняється колектив митців Класичного ювелірного Дому «Лобортас» (далі КюД «Лобортас»), де творчість художниці-дизайнерки Ганни Полькової є безперечно зразком новаторства та високого професіоналізму в сучасному українському ювелірстві [1; 2].

Аналізуючи попередні дослідження, варто зазначити, що і до нині царина ювелірства в українському мистецтвознавстві залишається мало дослідженою. Проте необхідно виокремити ряд відомих українських мистецтвознавців: З. Чегусову, Р. Шмагала, Л. Пасічник, які у своїх наукових працях із різних ракурсів та тією чи іншою мірою аналізують загальну проблематику, а також окремі аспекти ювелірства і художнього металу в контексті декоративно-прикладного мистецтва [3; 4; 5; 6]. Серед останніх досліджень в галузі сучасного ювелірного дизайну слід відзначити видання монографії М. Винничук «Стилістика прикрас і доповнень як засіб гармонізації художнього образу костюма», (2021), а також публікації О. Барбалат, що дотичні до аналізу означеної тематики [7; 8].

Метою статті є дослідження творчості української художниці-дизайнерки Ганни Полькової, аналізуючи основні принципи та методи формотворення сучасного ювелірства на прикладі її діяльності в компанії КюД «Лобортас».

Основна частина. Принципи творчої методології Ганни Полькової як художниці-дизайнерки, провідної української ювелірної компанії КюД «Лобортас», формуються в контексті художньої системи означеного творчого колективу, що вирізняються специфікою художньо-конструктивного формотворення та ґрунтуються на архітектурних прийомах побудови компо-

зиції. Зокрема, саме архітектурні принципи та методи побудови композиції займають важливе місце у творчості Г. Полькової та «лобортасівців», де витонченість і делікатність філософії художнього образу, помножене на авангардні способи формотворення, демонструють ексклюзивність дизайнерської думки.

Ганна Полькова — художниця-дизайнерка, одна з тих, хто був біля витоків становлення та формування основних підвалів художньої стилістики компанії КюД «Лобортас». За словами художниці, ще під час навчання на архітектурному факультеті Київського художнього інституту (нині НАОМА) та після його завершення в 1990 році вона завжди захоплювалася й любила «прикрашати людей», придумувати, розробляти та створювати авторські прикраси, тобто займалася дизайном прикрас та виконанням їх у доступних для неї матеріалах: пластику, шкірі тощо. Художницю завжди приваблювали дизайнерські завдання, що обов'язково виконували б утилітарну функцію прикраси. Шкіру як матеріал для власних виробів художниця використовувала впродовж кількох років. За словами Г. Полькової, у період індивідуальної творчості її прикраси зі шкіри були представлені на різноманітних виставках і нині зберігаються в приватних колекціях різних країн: Німеччині, США та ін. Після знайомства з ювеліром А. Ласкавим, що на той час вже активно працював у сфері ексклюзивного ювелірства, вона розпочала займатися дизайном ювелірних прикрас на фірмі «Фіал». Художниця із захопленням працювала над дизайном прикрас на замовлення для конкретного образу людини. Створювалася повноцінна художньо-образна концепція ювелірного твору, що виразно підкреслювала цілісність та завершеність того чи іншого персонажу. За ствердженням Г. Полькової, «...архітектура мені дуже багато дала». Власне, фах архітектора став визначальним у її творчості, тому що в ювелірному дизайні вкрай важливим є об'ємно-просторове мислення, притаманне саме мистецтву архітектури [9]. Розробки дизайну перших ювелірних творів вирізнялися композиційними схемами, що асоціюються з архітектурними принципами побудови композиції. Зазначимо, що такі ознаки характерні й для нинішніх її дизайнерських проєктів. Художниця надає перевагу геометричним стилізованим схемам, що базуються саме на основі архітектурних канонів. За словами Г. Полькової, після знайомства з І. Лобор-

тасом та І. Карповою на фірмі «Фіал» та утворення ювелірного ательє «Лобортас», вона розпочала працювати в зазначеній ювелірній компанії з початку її становлення (1997) [9]. Після перших розроблених ескізів та реалізації їх у ювелірних предметах, зокрема завдяки новим методам формотворення, на думку Г. Полькової, почала формуватися стратегія компанії. Нове прогресивне бачення художнього процесу в ювелірстві та потужний творчий потенціал, який все більше розкривався креативними методами роботи над створенням дизайну ювелірних прикрас, принесли гарні результати, що стрімко вивело ювелірну компанію «Лобортас» на високий мистецький рівень. На думку Г. Полькової, у той період було створено дуже багато концепційних творів, що вимагали введення до творчого процесу нових особливих методів композиційного формотворення. Тому розробилася певна методика матеріалізації художньо-образної ідеї. Як відомо, спочатку ескізи виконували в графічному варіанті. Проте для повного розуміння завершеності твору не завжди вистачало лише лінійного чи кольорового зображення, тому для повнішого візуального сприйняття кінцевого вигляду майбутнього ювелірного виробу розпочали виконувати макети. Першочергово макети створювали з пластиліну, а пізніше, за ініціативою та пропозицією висококваліфікованого й талановитого художника Олександра Тарновського (який також архітектор за фахом), розпочалося макетування майбутніх виробів з паперу. Такий метод швидко став одним із основних специфічних способів пошуку форми та композиції загалом. Він створює гарне візуальне сприйняття та повніше розкриває художньо-образну ідею твору, що допомагає пояснити замовникові чи майстрові основні принципи та зміст художньо-конструктивного формотворення майбутнього ювелірного предмету. Тому цей принцип уже багато років ефективно працює та приносить гарні результати у творчості «лобортасівців». На думку Г. Полькової, зазначений метод аналогічний до сучасного «3D»-моделювання, проте, на відміну від останнього, є рукотворним, що дає можливість «доторкнутися» та відчути предмет ще до «народження» виробу в матеріалі. «Річ, що народжується в руках, відразу дає відчуття матеріальності предмета»¹. Також це позначається особливим сприйняттям ви-

¹ Архів С. Луця. Інтерв'ю з Ганною Польковою. Записано 12.07.2016 р. у м. Київ.

разності лінії, візуальним відчуттям основної форми та композиційною завершеністю предмета, що здебільшого неможливо повторити наступного разу. За аналогією такі принципи конструктивного формотворення подібні до імпресіоністичних формальних пошуків композиції. Зі слів Г. Полькової: «... Якщо скажуть наступного дня зробити таку саму річ — я не зроблю ...»². Як зазначає Г. Полькова та як декларувала на той час головна художниця КюД «Лобортас» І. Карпова, — головне, щоб річ була гарною в усіх розуміннях. У зв'язку з цим, одним зі стратегічних чинників розвитку концепції фірмового стилю «Романтичний авангард» є особлива філософія краси, що й визначає першу зі складових — «романтика», що відтворює романтичність змісту художнього образу, а вже принципи побудови композиційних схем за законами геометрії та архітектурних канонів, а також специфіка технологічно-технічного боку завдання — у цьому випадку і є «авангард». Отже, народження яскравої художньої ідеї та її матеріалізація завдяки новаторським способам формотворення, визначення оригінальної формотворчої концепції архітектоніки твору і є чи не найголовнішим у створенні ювелірних предметів «лобортасівцями». Синтезування чи «накладання одне на одне» понять романтики та авангарду є головними засадами творчого мислення Г. Полькової. Це зумовлено витонченістю та делікатністю філософії художнього образу, що помножено на авангардні способи формотворення за архітектурними принципами побудови композиції. Г. Полькова підтверджує, що ці дві складові різні за своєю суттю, але завдяки такому поєднанню й відбувається злиття різних теоретичних понять в одне цікаве явище — стилістичний напрям, що є основою для прогресивного та ефективного розвитку стилістичної концепції КюД «Лобортас» на нинішньому етапі³. Г. Полькова відзначає, що, завдяки розширенню технологічно-технічної бази «лобортасівців», значно збагатилися дизайнерські можливості вирішення творів загалом. До прикладу, техніка гравіювання, що нині широко вводиться до творчого процесу та безпосередньо впливає на художню естетику виготовлення творів, робить ювелірні прикраси значно цікавішими, ефективнішими та позитивними. «Гравіювання робить предмети живими, вони інші, хочеться їх скуштувати, і це

² Там само.

³ Там само.

додає позитивної енергетики творам»⁴. Також треба відзначити у виробках «лобортасівців» яскраву присутність та потужний розвиток різних технік емальєрства. Художниця стверджує, що в КюД «Лобортас» упродовж останніх років значно вищими стали вимоги до виконання ювелірних творів, порівняно з тими, які виконували на попередніх етапах творчої діяльності колективу. Про це свідчить високий художній рівень творів, що активно репрезентуються на спеціалізованих виставках в Україні та закордоном. На думку Г. Полькової, ефективна методика виконання ювелірних творів «лобортасівців» зумовлена системною взаємодією креативних думок та колективних обговорень поетапного виконання того чи іншого виробу з кожним учасником творчого процесу. Дизайнерка зазначає, що якщо хтось із членів колективу вказує на певні проблеми чи надає раціональні пропозиції, то всі аспекти виконання творчого завдання вирішуються завжди спільно та системно, що дає можливість прогресивно розвиватися не тільки фірмі загалом, але й окремим особистостям — художникам і майстрам різних ювелірних кваліфікацій. Зазначимо, що в систематичному спільному обговоренні тих чи інших художньо-конструктивних питань щодо взаємодії художньої сторони із технологічно-технічною частиною виробничого процесу полягає особлива частина специфіки роботи цілісного конструктивного механізму творчого колективу митців КюД «Лобортас»⁵.

Відзначимо, що одна з головних складових специфіки роботи митців КюД «Лобортас» полягає в доведенні ювелірного твору до ідеального завершення та цілісності у всіх аспектах творчого процесу — як художньо-конструктивного, так і технологічно-технічного, завдяки взаємодії індивідуального потенціалу митців та принципу колективної творчої праці. При цьому враховуються певні особливості фахового потенціалу кожного окремого художника та майстра, що вирізняються різними методами дизайну, конструкторського формотворення та засобами декорування, такими як витонченість роботи в техніці гравіювання, авторські прийоми техніки кріплення каміння, гарячої емалі тощо. Однією з головних вимог є те, що робота повинна виглядати довершеною та цілісною композицією з ідеально продума-

ним дизайнерським рішенням та технологічною картою виготовлення ювелірного виробу. Якість ювелірних предметів митців КюД «Лобортас» з роками поліпшується і, за ствердженням Г. Полькової, «... ті, що були виготовлені десять років тому — «грубіші», не було такої якісної та цікавої закріпки каміння, не було такої витонченої роботи та й взагалі були інші вимоги, а рівень загалом кожного року зростає, і так і повинно бути...»⁶. Творчо-технологічні процеси поступово змінюються та удосконалюються, доповнюючи роботу новими методами, принципами, різноманітними способами, новаторськими елементами формотворення. До концепції дизайну ювелірних прикрас відноситься детальне продумування всіх деталей композиції, що вирізняються застосуванням та синтезуванням арсеналу різноманітних технік: гравіювання, гарячої емалі, специфічних методів кріплення каменів тощо. Над кожним ювелірним твором, окрім художника, який працює над проектом, у творчому виробничому процесі також беруть участь та можуть надати пораду інші колеги колективу (художники, майстри), зокрема, це головний художник і головний майстер. Майстри повністю аналізують та визначають реальну можливість та концепцію технологічно-технічного виконання виробу, а також доцільність застосування того чи іншого процесу загалом. У результаті аналізу та фахових пропозицій майстрів різних ювелірних кваліфікацій нерідко змінюється хід дизайнерської думки, а деколи й сам образ художнього боку ювелірного предмета загалом. За твердженням Г. Полькової, головне в роботі компанії — це абсолютна взаємодія та повне розуміння творчого процесу усіх ланок злагодженого конструктивного механізму, що представляє собою КюД «Лобортас».

Як згадує Г. Полькова, у процесі пошуку цікавих художньо-образних рішень буває так, що, передивляючись попередні власні ескізи чи макети, яким понад десять років, відшукуються давні ідеї, співзвучні нинішньому часу, які саме тепер мають право на виконання їх у матеріалі. Серед них нерідко знаходяться цікаві дизайнерські рішення, які переживаються, переосмислюють, допрацьовують та виконують згідно нової технологічно-технічної методики, що активно впроваджується на фірмі, а та-

⁴ Архів С. Луця. Інтерв'ю з Ганною Польковою. Записано 12.07.2016 р. у м. Київ.

⁵ Там само.

⁶ Там само.

кож встановленому високому фаховому художньо-естетичному рівні. Г. Полькова зазначає, що нині макет ювелірного предмета опрацьовується ретельніше, ніж раніше, паралельно якісно продумуються та визначаються всі технологічні процеси у взаємодії з провідними майстрами компанії: М. Юнгером, С. Омельчуком, Ю. Калініком та іншими. Здебільшого макети розробляються інтуїтивно, на відчуття форми. Деколи майстри змушені без розрахунків технічного креслення, а згідно імпровізованої думки художника відтворювати паперовий макет у матеріалі (в металі), що є досить складним завданням, адже точно повторити макетовану форму є вкрай важко, на відміну від того, як по геометричним розрахункам скласти відповідні сегменти для монтування моделі ювелірного предмета. Є такі моделі, які після зрозумілого технічного креслення вирізаються з металу й далі легко монтуються. Проте існують і такі, які потребують ідеального повтору імпровізації думки художника, що вимагає повного взаєморозуміння між художником і майстром. Завжди дуже важливим є досконале опрацювання маленьких нюансів формотворення, що на перший погляд здаються незначними, проте саме завдяки ним відтворюється оригінальне бачення форми предмета. Ці нюанси відіграють велике значення, роблять прикрасу не грубою заготовкою, а справжньою прикрасою, яку хочеться роздивлятися і де немає нічого зайвого⁷.

За словами Г. Полькової, «...з майстрами компанії є повне взаєморозуміння і вони усвідомлюють, що треба ідеально відтворити думку художника», яка генерується першочерговою образною ідеєю, і тому необхідно, щоб процес трансформування ескізу чи макету в матеріальний предмет точно відповідав поставленому завданню. Як зауважує художниця, навіть коли дизайнерами компанії створюються «3D»-моделі, завжди велика увага приділяється опрацюванню композиційних нюансів, що, як зазначалося, на перший погляд здаються незначними, проте завдяки яким предмет по-іншому виглядає та позитивно сприймається глядачем. Отже, у ювелірному дизайні композиційні нюанси відіграють важливу роль та збагачують художній образ твору. І чим далі розвивається та працює компанія «Лобортас», зокрема окремі художники й майстри, тим більше ху-

дожні конструкції ювелірних предметів по-різному наповнюються ними. Як результат — твори виглядають довершеними, заслуговують уваги та мистецького визнання⁸. Як зазначає Г. Полькова, існує велика кількість творів, виконаних упродовж багатьох років роботи в КюД «Лобортас», що стали для художниці знаковими та переломними для формування власної дизайнерської думки, що спрямувало її та колективну творчість «лобортасівців» до нової творчої площини та надало новий вектор розвитку стилістиці КюД «Лобортас» загалом. Треба відзначити, що на початку творчої кар'єри Г. Полькової в зазначеній компанії художницею було розроблено низку прикрас (початок яким, на її думку, поклали серії «Квінтет» та «Тріо» (1997—1998)), які вирізняються простотою та лаконічністю форми. Побудова композиційних схем зазначених творів наділена геометричними стилізованими елементами, що різно розкривають зміст та допомагають у сприйнятті та відтворенні художнього образу. На думку художниці, варто згадати цікавий дизайн «простої, але дуже ефектної» каблучки «Поцілунок Пікасо» (2006) та якісне композиційне вирішення каблучки «Атлантида», що також виділяються оригінальним лаконізмом форм. На думку Г. Полькової, завжди складним завданням є віднайти та «скласти» кілька ліній, які б відтворювали всю сутність художнього образу в цілому. Також знаковою роботою для творчості Г. Полькової в компанії КюД «Лобортас» є комплект прикрас «Небеса обітовані», створений у контексті великої колекції. Репрезентований на низці спеціалізованих виставок, гарнітур є зразком високого мистецького рівня «лобортасівців» перших років ХХІ століття. Пізніше у творчості Г. Полькової була низка дизайнерських рішень великої кількості різноманітних прикрас різного характеру. У 2014 році розроблено прикрасу-підвіску (складається з п'яти частин), де відображено різні художні образи та утворено окремі композиційні центри з використанням елементів, виконаних у техніці емалі («мікроемалі»), що гармонійно поєднуються в одну цілісну композицію. Складність дизайнерського завдання полягала у вдалому поєднанні всіх образних елементів композиції у цілісний художній твір. За тривалий час роботи художниці в компанії КюД

⁷ Архів С. Луця. Інтерв'ю з Ганною Польковою. Записано 12.07.2016 р. у м. Київ.

⁸ Там само.

«Лобортас» розроблено дизайн великої кількості ювелірних прикрас різних типологічних груп: комплекти, гарнітури, кольє, каблучки, сережки, значки, медалі, прикраси для чоловіків тощо. Г. Полькова зазначає, що насамперед надає перевагу прикрасам, тематика і художньо-образна концепція яких є романтично-ліричними і які слугують доповненням цілісного образу людини та несуть утилітарну функцію. «Важливо і приємно, коли людина (замовник) знає, що вона хоче»⁹. Як зазначає Г. Полькова, часто буває так, що дизайнерським завданням є відтворення певної художньої ідеї із застосуванням раніше вподобаних конкретних технологічно-технічних нюансів (особливого кріплення каміння або іншої цікавої ювелірної техніки, використання конкретного матеріалу тощо)¹⁰. На думку Г. Полькової, сприйняття ювелірного дизайну в наш час дуже змінилося, тому важливим у проектуванні є знайти оригінальні засоби для вдалого відтворення змістовної філософської тематики та художньо-образної концепції твору загалом. Сучасні методи формотворення ювелірного предмета дають змогу якісно відтворити ідею твору, проте вимагають нових прийомів та засобів дизайнерських рішень. Звичайно, еволюційні зміни, що відбуваються протягом останніх десяти років, якісно вирізняють технологічно-технічні сторони ювелірних виробів «лобортасівців» від тих, що виконані в попередні роки. На думку художниці, у сучасному світовому ювелірстві вже існує широке поле розроблених цікавих композиційних, креативних та технологічно-технічних «ноу-хау», проте для сучасного українського ювелірного дизайну, все ж, є безліч можливостей виділитися оригінальним концепційним звучанням. «...Для кожної людини та її образу завжди є тільки те, що для неї по-особливому підходить та є індивідуальним...», тому від конкретного образу й необхідно відштовхуватися, розробляючи дизайн тієї чи іншої ювелірної прикраси. Художниці імпонує те, що нині стрімко розвиваються нові технології, які можуть ефективно поповнити арсенал традиційних технологічно-технічних принципів та методів роботи в сучасному ювелірстві. На думку Г. Полькової, не варто зупинятися на досягнутому, а намагатися якомога активніше вводити до

⁹ Архів С. Луця. Інтерв'ю з Ганною Польковою. Записано 12.07.2016 р. у м. Київ.

¹⁰ Там само.

творчого процесу новаторські технологічно-технічні прийоми формотворення, які б надавали нового вектору розвитку саме дизайнерській думці. Одним із варіантів є синтезування нових матеріалів, не лише традиційно дорогі (золото, срібло, коштовне каміння тощо), але й інших, які б робили прикраси яскраво індивідуальними й завжди вирізнялися специфікою формотворення та використанням доступних матеріалів. Одним із перспективних матеріалів, на думку художниці, є шкіра, з якою саме тепер вона працює індивідуально. За словами Г. Полькової, її творче бачення, вподобання, прийоми та засоби формотворення є оригінальними та вільними від впливу інших ювелірних шкіл чи окремих дизайнерських напрямів саме тому, що ґрунтуються на власному відчутті навколишнього світу. Архітектура, природа, людина — головні об'єкти, що слугують основою для творчих ідей Г. Полькової. У творчому арсеналі художниці здебільшого має місце синтезування різноманітних декоративних елементів, що асоціюються з графічними прийомами та засобами формотворення на основі ідеально продуманої архітектоніки ювелірного твору. Якщо ювелірний предмет, розроблений у графічному варіанті, є «пласким», — завжди генерується думка, як зробити його об'ємним за рахунок різних способів та методів, що б імпонували та допомагали віднайти правильне дизайнерське вирішення саме у цьому випадку, що відразу допоможе візуально відчутти предмет. Художницею систематично розробляються ескізи за замальовками, що виникають від щоденних вражень та спостережень упродовж кожного дня. «З'являються ідеї, які ще не звучали та не були використані в роботі і які б могли виглядати по-новому»¹¹. Активно розробляються різноманітні концепційні колекції, що народжуються завдяки яскравим художньо-образним ідеям, співзвучним нинішньому часу, конкретним тематичним завданням, реалізованих у креативних дизайнерських рішеннях. На думку Г. Полькової, у кожному ювелірному творі повинна бути присутня художньо-конструктивна інтрига — нюанс, який би привертав увагу. До прикладу, художницею розроблявся дизайн сережок, що мають дві різні, але й одночасно фронтально однакові композиційні сторони (лицьові) з лаконічною та простою формою. Осо-

¹¹ Архів С. Луця. Інтерв'ю з Ганною Польковою. Записано 12.07.2016 р. у м. Київ.

близькість ідеї сережок у тому, що центр композиції (власне сама підвіска сережки), завдяки оригінальній технологічно продуманій конструкції предмета, може особливим способом зніматися та одягатися безпосередньо на швензу виробу. Отже, за бажанням власника ювелірного предмета змінюється центральний композиційний елемент сережок, де з обох боків можуть бути використані різні продумані декоративні елементи, включаючи також застосування технологічно-технічних прийомів, матеріалів та різних засобів художнього вираження (емаль, гравіювання, різні матеріали (титан), набір центральних частин різної форми тощо). На думку Г. Полькової, у художника-дизайнера обов'язково має бути присутнє власне бачення створення ювелірного виробу, яке завжди повинне реалізовуватися в матеріалі та доноситися до глядача. Проте не завжди всі дизайнерські рішення є на часі, тому зазвичай кожна ідея чекає свого моменту та заслуговує на увагу для її реалізації у відповідні етапи творчого поступу КюД «Лобортас»¹².

Висновки. Розглянувши низку аспектів в галузі сучасного ювелірства на прикладі творчої діяльності художниці-дизайнерки Ганни Полькової в одній із провідних українських ювелірних компаній КюД «Лобортас», доходимо висновку, що головними чинниками успішного поступу та високих фахових результатів є оригінальна методика побудови художньо-конструктивної системи створення ювелірних предметів, де в основі є формування індивідуальних принципів роботи. Завдяки специфіці дизайну, що вирізняється застосуванням аналітичних прийомів архітектурного мислення, у процесі безпосереднього створення композиції комплексно проводяться експериментально-дослідницькі методи формотворення на всіх стадіях творчого процесу. Ідея впровадження архітектурних прийомів у побудові загальної концепції принципів та методів формотворення у сучасному українському ювелірстві визначила вектор та утвердила форму структуризації системи творчого процесу художниці-дизайнерки Ганни Полькової зокрема, та колективу КюД «Лобортас» загалом.

1. Луць С.В. *Класичний ювелірний Дім «Лобортас» і Українське ювелірство кінця ХХ — початку ХХІ*

¹² Архів С. Луця. Інтерв'ю з Ганною Польковою. Записано 12.07.2016 р. у м. Київ.

століття. Проект «Енциклопедія художнього металу»: монографія. Кам'янець-Подільський: Аксиома, 2021. 280 с.

2. *Рукотворний світ: каталог*. Київ: Ковальська майстерня, 2011. Вип. 4. С. 84—85.
3. Кара-Васильєва Т. *Декоративне мистецтво України ХХ століття*. Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. Київ: Либідь, 2005. 280 с.: іл.
4. Чегусова З. *Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен: альбом-каталог*. Київ: Атлант Юем СІ, 2002. 511 с.
5. Шмагало Р.Т. *Художній метал України ХХ — поч. ХХІ ст. Енциклопедія художнього металу*. Львів: Априорі, 2015. Т. 2. С. 212.
6. Пасічник Л.В. *Ювелірне мистецтво України ХХ—ХХІ століть. Проект «Наукова книга» (Молоді Вчені): монографія*. Київ: Наукова думка, 2017. 299 с.: іл.
7. Винничук М.С. *Дизайн-проекування ювелірних виробів на основі принципів трансформації*. М.С. Винничук, М.В. Колосніченко, В.О. Мусієнко, А.Ю. Антоноженко. *Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки*. Хмельницький, 2016. № 6. С. 138—143.
8. Барбалат О.В., Школьна О.В. *Візантійсько-києво-руські емальєрні традиції у дизайні сучасних ювелірних виробів України*. *Art and design*. Київ, 2020. № 2. С. 14—26.

REFERENCES

- Luts, S.V. (2021). *Classic jewelry house «Lobortas» and Ukrainian jewelry at the end of the 20th — beginning of the 21st century. Project «Encyclopedia of art metal»: monograph*. Kamianets-Podilskiy: Axioma [in Ukrainian].
- (2011). *Man-made world: catalog* (Issue 4, pp. 84—85). Kyiv: Blacksmith's Workshop [in Ukrainian].
- Kara-Vasilyeva, T., & Chegusova, Z. (2005). *Decorative art of Ukraine of the 20th century*. Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
- Chegusova, Z. (2002). *Decorative art of Ukraine at the end of the 20th century. 200 names: catalog album*. Kyiv: Atlant Yuem SI [in Ukrainian].
- Shmagalo, R.T. (2015). *Art metal of Ukraine XX — beginning 21st century. Encyclopedia of art metal* (Vol. 2, p. 212). Lviv: Apriori [in Ukrainian].
- Pasichnyk, L.V. (2017). *Jewelry art of Ukraine of the 20th—21st centuries. Project «Science Book» (Young Scientists): monograph*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Vynnychuk, M.S., Kolosnichenko, M.V., Musienko, V.O., & Antonyuzhenko, A.Yu. (2016). *Jewelry design based on the principles of transformation. Bulletin of the Khmelnytskyi National University Technical sciences*. Khmelnytskyi, 6, 138—143 [in Ukrainian].
- Barbalat, O.V., & Shkolna, O.V. (2020). *Byzantine-Kyiv Rus enamel traditions in the design of modern Ukrainian jewelry*. *Art and design*, 2, 14—26 [in Ukrainian].